

Månedens KulturPunkt mars – Allmenninger i Haugesund

Hav, skip og sild er vår kulturarv. Regionen har små og store kystsamfunn, inne i fjordene, langs skipsleia og på øyer i havgapet. Havet er omskiftelig, og har krevd og gitt rom for endring og omstilling. Havet har til alle tider prega livsgrunnlaget og mentaliteten på Haugalandet.

Med Kulturpunkt blir den maritime historien tilgjengelig for alle - der folk bor!

Last ned appen og les på nettsida: <https://kulturpunkt.org/museum/107/group/750>

Visste du at Haugesund har og har hatt mange *allmenninger*?

Allmenning kommer fra det gammelnorske ordet *almennigr* av *almennr* som betyr *alle menn* eller *hele befolkningen*. Betegnelsen brukes i Norge om fellesområder i utmark og om fellesområder i byer. Det er særlig i Bergen allmenning har overlevd fra middelalderen som navn på brede, tverrgående gater eller avlange plasser. Men Haugesund har også mange allmenninger å skilte med.

I Haugesund er ordet allmenning ofte brukt om kaiareal og adkomst ned til kaiarealet som ble opparbeidet av Haugesund havnevesen. Det første anlegg av en slik offentlig brygge ble foretatt i 1860, da *Torgallmenningen* ble opparbeidet. Samtidig ble Fløttmannsbrygga på Risøy anlagt, og vi fikk *Fløttmannsgateallmenningen*. Fløttmennene brukte allmenningene som stasjoner eller holdeplasser. Torggata-Fløttmannsgata er et godt eksempel.

En annen kjent allmenning er *Vedallmenningen*, også kalt Søndre Allmenning eller Nyallmenningen, som ble etablert i 1869. Seinere fikk byen *Grønhaugallmenningen*, *Tollbodallmenningen*, *Losallmenningen*, *Åsbyallmenningen* og *Banegatens allmenning*, for å nevne noen. Mange av allmenningene er etter hvert bygget ned eller privatisert. Allmenningene er viktige kulturhistoriske element i Haugesund, og vel verdt å bevare!

Foto:

Banegatens allmenning Foto: Haugalandmuseet

Torgallmenningen Foto: Haugalandmuseet

Kontaktperson:

Grethe Paulsen Vie, konservator og samlingsansvarlig.

E-post: gpv@haugalandmuseet.no, mobil: 48 15 25 09